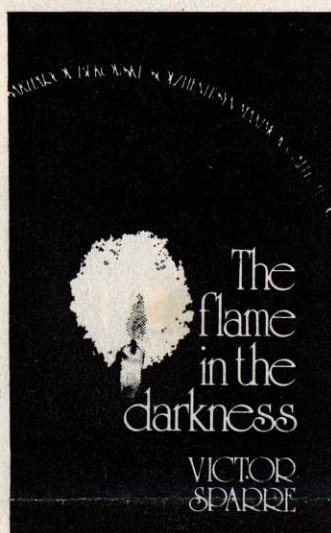

Flammen i mørket

Nr. 5 – 1979

To kjente russiske dissenterne talte ved en pressekonferanse i London da maleren Victor Sparres bok *The Flame in the Darkness* (Flammen i mørket) ble utgitt i begynnelsen av april. *The Flame in the Darkness* handler først og fremst om de russiske dissenterne og er skrevet på engelsk i samarbeid med oversetterne, brødrene Dermot og Alwyn McKay. Boken utgis av Grosvenor Books, London.

«Det er en fantastisk bok,» sa Vladimir Bukovski, som ble utvekslet med den chilenske kommunistlederen Luis Corvalan i 1976, etter en årrekke inn og ut av sovjetiske arbeidsleirer og psykiatriske institusjoner. «Forfatterens sans for betydningen av en indre frihet hjelper ham til å forstå hvordan han kan hjelpe oss.»

Vladimir Maximov, forfatter av boken *Skapelsens syv dager* og redaktør for tidsskriftet *Kontinent*, beskrev den virkning Sparres interesse og omsorg hadde gjort på ham da de møttes i Moskva i 1973, under en periode med harde angrep mot dissenterne. «Når jeg nå gripes av fortvilelse — og det gjør jeg også her, like meget som i Sovjet — over menneskenes døvhets og manglende evne til å forstå, da tenker jeg på Victor og mennesker som ham. De gir oss mot til å fortsette å arbeide.»

Den enkelte

Victor Sparre ble intervjuet over BBCs russiske utsendelse i forbindelse med utgivelsen, i et program som blir lyttet til over hele Sovjet. Han talte også over Radio Oxford og Radio Medway, og til forsamlinger i Oxford, Cambridge og andre engelske byer.

På pressekonferansen fortalte han hva han selv hadde lært av dissenterne. «Problemene i verden er

ny verden

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

så kompliserte at de bare kan løses gjennom det enkelte menneske,» sa han. «Alle teoriene har slått feil — kapitalismen, sosialismen — hva som helst. Disse menneskene viser at løsningene først må komme gjennom den enkelte.»

Spørsmål til forfatteren

Victor Sparres nye bok kommer samtidig med utvekslingen av de fem samvittighetsfangene fra Sovjet. Hvordan ser han på denne begivenheten?

— Kolossalt gledelig, samtidig som det er dypt tragisk at man må akseptere at mennesker må forlate sitt hjemland for å kunne overleve. Og det er tragisk at Sovjet blir tappet for sine åndelige ledere.

— Vladimir Bukovski sa ved pressekonferansen i London at din sans for betydningen av en indre frihet hjelper deg til å forstå hvilken hjelp som behøves av dem som kjemper for sin frihet. Hva ser du som den største trussel mot friheten i Øst og Vest? Mange hevder jo at marxismen er ferdig og at nazismen ikke er noen fare.

— Nazismen og kommunismen er bare uttrykk for to varianter av det totalitære samfunn. De totalitære krefter i verden er like aktive. Men saken er jo at de totalitære regimer har fellestrekk, så det er vanskelig å si om regimet i Sovjet er fascistisk eller kommunistisk. Disse begrepene kan man ikke lenger bruke. Kirken har også hatt sterke totalitære karaktertrekk når den har fått makt.

Dette er noe menneskene står overfor alle steder. I alle samfunn og i alle mennesker finnes viljen til å dominere andre. Det eneste svar er at hvert enkelt menneske begynner å lytte til sin egen samvittighet,

Forts. side 2

To japanere

Av Jens-Jonathan Wilhelmsen

Da general MacArthur satte punktum for den japanske keiserens guddommelighet etter den annen verdenskrig, brøt han en to tusen år gammel tradisjon. Japans første keiser, Jinmu, levde omkring Kristi fødsel (den japanske tidsregning og historie er her nokså uklar), og hans slekt har sittet på tronen uavbrutt siden. Som oftest har de vært symbolet på nasjonens enhet uten meget reell makt. Bare i noen få tilfelle har de vært herskere.

En vakker mars-dag sto vi foran Jinmus grav i Kashiwabara, ikke langt fra den gamle hovedstaden Kyoto. En ca. 7 meter høy port laget av gedigne cedar-stammer markerer gravstedet. Som så ofte i Japan, er det enkelheten som formidler skjønnhet og verdighet.

«Enkel er best,» sier vår vert, direktøren i et firma som produserer kjøleanlegg for skip. Det er han som har tatt oss med til graven etter lunsjen i hans hjem. Et sentralt punkt i hjemmet er det gedigne alter-skapet som han har arvet etter sin far. Det er ca. 1,5 m høyt, sort-lakkert utenpå, forgylt inni og rikt utskåret. Blikket fanges av en stor Buddha-skikkelse i bakgrunnen og fotografiene av foreldrene og besteforeldrene i forgrunnen. Vår vert og de andre japanerne kneler foran alteret og klapper to ganger i hendene.

Hvor meget betyr religionen for japanerne i dag? En gallup-undersøkelse viser at japanerne er det mest agnostiske folk i den ikke-kommunistiske verden. De fleste gifter seg etter et shinto (Japans tradisjonelle tro) rituale og begraves i en buddhistisk seremoni. Begrepet Gud er uklart, det kan være så mange guder. Men lengselen etter større klarhet om livets mening og de endelige spørsmål er påtakelig, selv om økende velstand og høyt forbruk både avleder og bedøver.

*

I de fire ukene vi har vært i Japan har vi møtt japanere som har en fast tro og kjemper for å gi den videre. En av dem er Tomi Suzuki, bondedatter og

Flammen i ...
Forts. fra side 1

sin indre overbevisning, uansett hvilket påtrykk som kommer utenfra.

Som jeg hevder i boken, vil den som har funnet indre frihet ha vunnet en seier, ikke bare for sin egen del, men for hele menneskeheten.

Gud er en stor kunstner. Han gjentar ikke seg selv. Dissenterne ser dette. De er gått trett av konformitet, og har lært den indre frihet til å leve skapende.

Når du begynner å bli helt fri, aksepterer du ikke uten videre hva andre sier, men prøver å finne ut sannheten selv. Muligheten til det har vi jo fått gjen-

Klär og Jens-Jonathan Wilhelmsen holder «valgtale» i Urawa utenfor Tokio, mens kandidaten selv lytter fra toppen av høyttalerbilen. I april har det vært kommunevalg over hele Japan.

tidligere leder av Seinendan i sitt fylke. (Seinendan er den store ungdomsorganisasjonen på landsbygda i Japan). Tomi møtte Moralsk Opprustning i slutten av 50-årene, og spilte hovedrollen i et MRA-skuespill som ble oppført over hele landet.

nom en åndelig kraftkilde som er tilgjengelig for alle å lytte til og følge.

Katolsk kommentar

I en anmeldelse av *The Flame in the Darkness* skriver det katolske ukemagasinet *The Universe*: «De russiske dissenterne er avhengig av Vestens støtte for å overleve ... Denne utmerkede boken er et vitnesbyrd fra den norske kunstneren Victor Sparre, om det karakteristiske ved de russiske dissenterne og deres arbeid.

Dissenterne kjemper for frihet. De er helter, moderne martyrer, en inspirasjon. Les denne boken og se hvorfor du må hjelpe, og hvordan.»

Etter fire år som heltidsarbeider i Moralsk Opprustning vendte hun tilbake til familiens lille gårdsbruk, hvor hun også tar vare på sin 88 år gamle mor. De to har ikke stort å leve av. Tomi arbeider på gården, syr litt og hjelper av og til med å legge veier i landsbyen. «Min stolthet er det ikke noe igjen av,» sier hun med et smil.

Det vanskeligste er nok at hun ikke er gift. Her i landet blir det ansett som et alvorlig handicap. Hun har hatt friere, men har ikke følt at noen av dem var den rette. «Det betyr ikke at jeg er ulykkelig,» sier hun, og den som ser det levende, harmoniske ansiktet vet at hun taler sant. «Jeg tror det har vært i samsvar med Guds vilje at jeg ikke har giftet meg, selv om jeg fremdeles gjerne skulle bli gift.»

De fleste ville anse Tomi som en av de mindre heldige i det japanske samfunnet. Men hun er båret av og er bærer av verdier som er Japans mangelvare nummer en. Hennes høyeste ønske er å gjøre mere for å gi dem videre.

*

Japans nåværende keiser, Hirohito, har hverken guddommelig nimbus eller reell makt. Men uten innflytelse er han ikke. Direktøren i Japans Presseforbund fortalte oss en liten historie fra Deng Hsiao-Pings besøk i Japan nylig. Det er Kinas sterke mann. Da han var i audiens hos keiser Hirohito, hadde keiseren åpnet samtalen med å be om unnskyldning for den skade Japan påførte Kina under krigen. Senere i samtalen sa Deng: «Det er godt å kunne møtes i et rom som dette hvor det er lavt under taket og en intim atmosfære. I Kina mottar vi våre utenlandske gjester i Folkets Hall, en kjempemessig sal som tar sikte på å overvelde, å erobre våre gjester.»

*

Kommunevalgene i Japan fant sted i april, og resulterte nok en gang i en stor konservativ seier. Det spøkte også for Takako Sakaki, sosialistisk medlem av delstatsparlamentet i Saitama vest for Tokio, som har ca. 4 millioner innbyggere. Men hun vant, ikke minst takket være støtten fra det mektige Jernbanearbeiderforbundet, hvor hun tidligere var sekretær for kvinneavdelingen.

Hun hadde bedt meg tale ved åpningen av hennes valgkamp (se foto), og jeg fortalte hvordan hun hadde hjulpet mange av oss i utlandet til å forstå og sette pris på Japan. Men det som vil bli husket, er nok hva kandidaten selv sa.

Med hele sin tilhenger-skare samlet foran seg ute på gaten, og med togene skramlende forbi på stasjonen like bak, fortalte hun om Frank Buchmans visjon for Japan og hvordan hun selv hadde forandret seg. «Jeg var en av dem som var skarpest når det gjaldt å anklage andre,» sa hun, «inntil jeg oppdaget at når en peker med en finger på den annen, så peker tre fingre tilbake på meg selv.» Hun kom ikke

Takako Sakaki, nyvalgt medlem av delstatsparlamentet i Saitama taler til sine tilhengere etter valgseieren. I forgrunnen en Daruma, en skikkelse som skal gi lykke i valgkampen. Øye nr. 2 tegnes inn først etter at seieren er vunnet.

med skryt eller løfter, men snakket om politikernes ansvar for alminnelige mennesker. Det tok mot og tro å si hva hun sa, ikke minst på bakgrunn av de krigerske talene fra noen av hennes tilhengere.

Hun var åpenbart i kvale fordi hun hadde bedt sine tilhengere om ikke å klebe plakater på telefonstolpene, hvilket er forbudt ved lov i delstaten. De fargerikt plakaterte stolpene viste at hennes konkurrenter ga blaffen i loven. At hun hadde få plakater var åpenbart et alvorlig handicap, men hun satset i troen på at Vårherre tar vare på følgene når en gjør det som er rett. Og hun vant.

*

Styrke i beredskap

Tomi Suzuki og Takako Sakaki er blant de tusener av japanere som gjennom møtet med Moralsk Opprustning har funnet en tro å bygge livet på. I den forestående kampen om hva som skal fylle det åndelige tomrommet i Japan, er de en styrke å regne med. De fleste av dem har også internasjonal erfaring og en følelse av samhørighet med utenverdenen. Dette er store verdier i en tid da Japan prøver å finne sin rette plass i verdenssamfunnet.

Pensjonist på studietur

Mens vi andre akket oss over kulden, gjorde 75-årige Sigrud Huss fra Stavanger, pensjonert lærerinne, noe som nå etterpå virker langt fornuftigere. Hun har vært tre måneder i India i vinter, og kom vel tilbake i begynnelsen av mars.

Alternativ oppdragelse

«Først og fremst reiste jeg for å studere barneoppdragelse,» forklarer hun, som om det skulle være den naturligste ting i verden.

Omgitt som hun er av unger i høyblokken hjemme i Stavanger hadde hun gjort sine refleksjoner, og ville simpelthen finne ut fra en annen kulturkrets enn vår egen om det finnes bedre måter å omgås barn på!

— Selv er jeg autoritær av oppdragelse og min spontane reaksjon på en unge som skriker, er at den ikke må få sin vilje. Men det går opp for meg at det er andre måter å se det på. Ungen bør kanskje få prøve seg — og så ta konsekvensen hvis den velger noe den er blitt advart mot på forhånd?

Sigrud Huss kommer til kjernen av det hun synes hun har lært.

— Barn har enormt behov av å være sammen med voksne. I India tas de med i alle morens gjøremål. Skal en hente grønnsaker i kjelleren, får ungen sitt spann og bærer opp sin del.

— Her har vel ikke folk tid til slikt.

— Det skorter vel først og fremst på kunnskap og bevissthet, tror jeg, om hva som er best for barna. For meg var det i alle fall en revolusjonær tanke at livet skal oppleves sammen av generasjonene på den måten.

Men så la jeg også merke til en 8-årig jente på toget fra Bombay. Hun hadde en påfallende mangel på initiativ og interesse for noe annet enn det moren kunne gjøre for henne. Jeg fikk henne til å tegne litt, og det gikk riktig bra en stund. Hun viste både fantasi og talent. Men hun klarte ikke å konsentrere seg lenge. Underlig barn, syntes jeg, men så fikk jeg vite at «slik er det også, her i India». Barna kunne bli svært avhengige av moren.

Lønn for strevet?

Alt har to sider, denne studieturen også. Etter hvert som Sigrud Huss forteller løst og fast blir det ganske klart at det ikke bare er hun som har lært noe. Hun hadde sett Taj Mahal og flere indiske byer, møtt rike og fattige, barn og gamle, men best husket hun visst samtalen med de unge indiske pikene som bar et daglig ansvar i MRA-sentret i Panchgani.

— Det var hardt arbeid og de fortalte meg om alt som var blitt bygget opp med bønn og innsats de

siste årene. Ikke minst all denne bønnen syntes jeg virket slitsomt så jeg nevnte til et ungt ektepar at det er like viktig å takke Gud for at han vil gi oss det vi trenger, for han gir oss jo av overflod.

Sement! sa en. Sement? Det viste seg at neste byggeprosjekt i gartneriet ved sentret sto i stampe av mangel på sement, som bare kan oppdrives på

I Kuwait trodde de at jeg var spesiell utsending til oljekongressen. Det sto nemlig i papirene mine at jeg kom fra Stavanger.

svarte-børs i India. Jeg kunne ikke tro at alt var gått som det skulle hittil bare for å bli stanset av noe slikt, så vi takket for den sementen Gud ville gi oss på den måten bare Han visste. Og sementen kom.

Det satt en elskverdig dame i en luke

Julen i Panchgani var den mest Kristus-sentrede hun hadde opplevet. Ingen gavepakker forstyrret da unge hinduer, kristne og buddhister studerte juleevangeliet sammen og sang de betagende enkle engelske julesangene.

Fattigdommen i storbyene var som den hadde vært, fikk hun vite. Slumboerne bar sin skjebne med forunderlig rakryggethet og optimisme — tross alt.

— Men ingen må jo tro at deres optimisme varer uendelig, hvis det ikke inntreffer reelle forandringer snart.

Reisen hadde gått glatt både frem og tilbake, forteller Sigrud Huss. Men hun måtte bytte fly i Kuwait.

— Der satt det en dame i en luke og sa elskverdig at det var reservert rom til meg på det beste hotellet. Men jeg skal videre til India med første fly! protesterte jeg. Det kunne ikke damen forstå, for det sto i papirene at jeg kom fra Stavanger.

Det var oljekongress i Kuwait den dagen.

ERH

Manglende faktor i arbeiderbevegelsen

Henry Macnicols skuespill om Keir Hardie (grunnleggeren av den britiske arbeiderbevegelse) er blitt vist syv ganger i Midt-Englands industribyer de siste ukene. Legen John Lester skriver fra Birmingham:

Etter et møte i forbindelse med Keir Hardie-kampanjen ble en av talerne, en kjent engelsk fagforeningsmann, anklaget av en marxistisk tilhører for «å forråde arbeiderbevegelsen». «Din politikk bevarer det kapitalistiske system,» sa han. «Forstår du ikke,» svarte fagforeningsmannen, «at vi i fagforeningene bare river oss selv i stykker?»

Midt-England er hjertet av en ideologisk konflikt som utspilles dag ut og dag inn mellom de som — i likhet med marxisten — vil ødelegge systemet, de som vil forandre det innenfra i likhet med sosialisten, og de som ikke ønsker forandringer overhodet.

Ta British Leyland, for eksempel. Det er ikke lenge siden en representant for arbeiderne sa at hans mål var «å få hele den fordømte bedriften i kne». Samtidig innrømmet en av direktørene overfor meg privat at mange av de alvorligste feilene de senere årene er blitt begått av ledelsen. Det er behov for nye holdninger på begge sider.

Lederen for metodistenes landskonferanse i Storbritannia sa etter en forestilling av Keir Hardie i forrige uke: «Keir Hardie er den manglende faktor i dagens arbeiderbevegelse.» Hva mente han? Kanskje at folk fra alle politiske avskygninger er i ferd med å oppdage at man ikke oppnår stort bare ved å forsvare eller angripe marxismen, kapitalismen, torismen og sosialdemokratiet. Vi trenger et alternativ til materialismen i alle dens former.

Som far til den britiske arbeiderbevegelsen hentet Keir Hardie sin lidenskap for sosiale reformer fra sin kristne tro.

Dialog

Et kaleidoskop av industriområdets forskjellige holdninger har vært representert blant publikum under disse forestillingene:

— Mannen som plukket opp en inngangsbillett som blåste rundt på shopping-sentrets område.

— Den anti-kommunistiske British Leyland-arbeideren som hadde forlatt fabrikkens frustrasjon.

— Mekanikeren som var stolt over å arbeide for British Leyland.

— Den tidligere streikelederen som var misfornøyd med forholdene men på grunn av skadevirkningene ikke ønsket en ny konflikt.

— Den marxistiske teaterstudenten som var begeistret over MRAs teater.

— Elektronikk-studenten som sa at han måtte tenke gjennom hele sin filosofi på nytt.

Forts. side 7

«Fattig mann, rik mann»

Om Frans av Assisi

Michel Orphelin.

Prøvene til et nytt skuespill om Frans av Assisi er begynt ved Westminster teater i London. *Poor Man, Rich Man* (Fattig mann, rik mann) av Hugh Steadman Williams er et enmanns-show skrevet for den franske pantomime-kunstneren Michel Orphelin. De tyve sangene i stykket er skrevet av Kathleen Johnson.

Poor Man, Rich Man skal først settes opp ved Netherbrow kunstsenter i Edinburgh den 11. juni, og til høsten på samme sted i forbindelse med byens årlige teaterfestival.

«Folkebevegelse»

«Frans av Assisi representerer et drastisk alternativ til forbrukersamfunnets kravmentalitet,» sier forfatteren Hugh Steadman Williams. «Han hadde en revolusjonær innstilling til eiendom og penger og en dyp respekt for naturens uberørthet. Hele verden var for ham Guds skaperverk, som mennesket bare er en del av. Kanskje den nærmeste parallellen man kan finne, er de nord-amerikanske indianerne.

Hans styrke var at han praktiserte evangeliene så fullstendig at det virker nærmest utrolig. Som leder for sin tids største 'folkebevegelse' vant han sine medarbeidere ved sin selvoppofrelse, og ikke ved hjelp av argumenter. Han snudde opp—ned på sin samtids verdssystem og utfordrer vår egen tids holdninger i adskillig grad.»

Fra Edinburgh skal *Poor Man, Rich Man* bl. a. besøke byene Cardiff og Bristol. Michel Orphelin skal også fremføre stykket ved åpningen av konferansene i Caux i midten av juli.

Innsamlede midler

Poor Man, Rich Man produseres av Westminster Productions i samarbeid med MRA, og instrueres av John Dryden. Produksjonsomkostningene er satt til £ 7.500,- og skal dekkes av innsamlede midler, ved en kvinnegruppe som har påtatt seg det finansielle ansvaret.

Kort nytt

SPØRSMÅL FRA EN RUSSE

Malta var vertsland for Den europeiske sikkerhets- og samarbeidsorganisasjonens konferanse i mars— april. Mens representanter for 35 nasjoner forsøkte å komme frem til enighet om forskjellige prosjekter for samarbeid i Middelhavsområdet, holdt en gruppe unge maltesere en serie seminarer om hvordan vanlige mennesker kan bygge bro over motsetningene i verden.

MRA-filmer ble brukt til å illustrere problemene og deres løsning. «Er det nødvendig å være en troende for å praktisere Moralsk Opprustning i politikken?» spurte en russisk journalist etter fremvisningen av *Diktatorens tofler*, som handler om makt og frihet i en totalitær stat.

I diskusjonen etter filmen kom en til at ærlighet er det eneste mulige grunnlag for enhet. Dette innebærer alltid forvandling i mennesker og ofte bønn om tilgivelse. Hvis tilgivelse ble praktisert, ville det være en mektig politisk faktor.

ERKEBISKOP ØNSKER COLUMBA VELKOMMEN

En ny oppførelse av skuespillet om den irske helgenen *Columba* hadde premiere i den 1500 år gamle katedralen i Bangor i Nord-Wales i slutten av mars. Stykket, som er skrevet av Juliet Boobyer og Joanna Sciortino, forteller historien om kelternes bidrag til kristendommens innførelse i Europa.

«Så historisk riktig og så aktuelt for dagens situasjon,» kommenterte erkebiskopen av Wales, dr. G. O. Williams, som var forestillingens beskytter i Bangor.

En fransiskaner-nonne som så skuespillet i Bangor reiste for å se det igjen i Colwyn Bay. «Jeg kunne ikke holde meg borte,» sa hun. «Jeg går herfra som et nytt menneske,» sa en annen tilskuer. «Et viktig bidrag til forsoning,» sa en walisisk prest, med tanke på språkstridighetene i Bangor i den senere tid.

Katolske nonner og walisiske protestanter arbeidet med like stor iver for å fylle en ultramoderne metodistkirke til en senere forestilling.

En brosjyre på walisisk var trykket til bruk under turnéen i Wales.

FRA ORLEANS TIL EUROPA

På bakgrunn av valget til Europaparlamentet i juni trenger Europa en mer grunnleggende enhet enn den politiske eller den økonomiske. Da 240 unge fra Europa og andre kontinenter møttes i Orleans i påsken, var de mest opptatt av å finne en mening med sitt eget liv. Men etter hvert begynte de å relatere sin egen søken med behovet for større forståelse mellom nasjonene.

Unge franskmenn er usikre over hvordan de skal nærme seg Tyskland, et land som vekker til live grusomme minner hos deres foreldre og besteforeldre. 50 unge tyskere med deres skuespill *Zum Biespiel Deutschland* (Tyskland for eksempel) var derfor et viktig element i konferansen. Fire hundre kom for å se stykket og ble grepet av skuespillernes mot og ydmykhet i sin presentasjon av Tysklands fortid og nåtid, og av sin søken etter identitet. Forfatteren av *Zum Beispiel Deutschland* fortalte at han hadde vært

Dansker – Hvad nu?

Nedenstående artikkel fra *København-avisen Kristeligt Dagblad* av 25. april er utdrag av et intervju med Keld Jørgensen, heltidsarbeider i *Moralsk Opprustning*, i forbindelse med hans 60-årsdag.

Keld Jørgensen begynte at arbeide med Moralsk Opprustning som ung student. Han var på det tidspunkt med i modstandsbevegelsen, og var blevet meget grebet af Kierkegaard, gennem hvis bøger han havde fundet en kristen overbevisning.

— Men jeg var også meget splittet. Jeg læste til eksamen, men kunne ikke koncentrere mig. Læste den samme side om og om igen uden at opfatte, hvad der stod. Jeg bad Gud hjelpe mig, og fik den tanke at gå ned og tale med præsten i Helligåndskirken, pastor Helweg.

— Efter at have talt med ham i nogen tid, sagde han: — Det er klar at du er splittet, for din levevis stemmer ikke overens med din overbevisning. Du behøver noget, der bringer de to i overensstemmelse. Han fortalte mig så om Moralsk Opprustning og om de fire normer, absolut ærlighed, absolut renhed, absolut uselvished og absolut kærlighed, som til sammen er essensen af Bjergprædiken.

— Når du lytter til og adlyder Gud, så får du kraft til at gøre tingene anderledes, sagde Helweg. For mig gik denne udfordring til det dybeste i selvviljen og førte til en total overgivelse til KRISTUS. Det tog mig ud af min egen lille verden og blev en udfordring til ansvar for hvad der foregik både lige omkring mig og i andre lande. Siden da har jeg givet hele mit liv i Moralsk Opprustnings arbejde. . .

— Ja, selvfølgelig må man også arbeide på samfundsstrukturen. I den forbindelse er jeg selv gået ind i socialdemokratiets vælgerforening, for på den måde at tage aktiv del i de politiske afgørelser . . .

— Under arbejde med Moralsk Opprustning i Asien og Afrika er det gået op for mig, hvor meget dagens Danmark skylder de mænd, der sikrede, at vi fik landreformer og skolereformer på samme tid, og hvor vigtigt det var, at de, der skabte den danske arbejderbevægelse var stærkt forankret i ikke-voldelige metoder, der vel også havde sine rødder i højskolens åndelige dynamik.

— Alt dette har jeg skrevet et skuespil om, «Dansker — Hvad nu?» som har været opført i Silkeborg og i Christianskirkens krypt i Århus samt adskillige steder rundt om i Danmark, Australien og Schweiz som diaporama. For jeg tror, at hvis vi lærer af og bruger vor egen historie er vi enestående velforbredte til at møde den udfordring verden stiller os overfor.

medlem av Hitler-Jugend, og at han overveiet selvmord da han hørte om Føreren død. Først etter krigen hadde hans samvittighet begynt å oppfatte konsentrasjonsleirenes grusomheter. «Jeg bestemte meg for at jeg aldri ville la samvittigheten sove igjen,» sa han.

En fagforeningsmann fra Orleans talte etter stykket om sin egen motvilje mot britene, og ba den britiske gruppen om unnskyldning for sin holdning som stammet fra barndommen da han hørte folk si om britene: «Det er bedre å ha en fiende enn en alliert som man ikke kan stole på.»

Manglende faktor . . .

Forts. fra side 5

— Labour-parlamentarikeren som sa at han fant det forfriskende å se en så levende fremstilling av de ideologiske prinsippsspørsmål han står overfor hver dag i parlamentet og i arbeidet innen arbeiderpartiets toppledelse.

— Den konservative direktøren som vil betale for å få en forestilling til hjertet av området hvor industriledelsen bor.

En utfordring til materialismen fører alltid til sammenstøt. Men den gir også et utgangspunkt for dialog. «Vi trenger en revolusjon,» sa en marxistisk venn av meg etter en forestilling. «Er MRA for det, eller prøver dere å få folk sammen for å utvanne klassekampen?»

«MRA,» sa jeg, «er ute etter å kjempe den grunnleggende kampen mellom godt og ondt. Det er ikke forbundet hverken med Marx' bitterhet eller Keynes filosofi, men med Bergprekenen.»

«Det forstår jeg,» sa min venn. «Og jeg respekterer det. Men ingen lever etter det. Jeg har nettopp lest om munkene på Iona for noen århundre siden. De var inne på noe. De som står midt oppe i det offentlige liv er utsatt for mange fristelser. Jeg ble tilbudt penger for å gjøre noen en tjeneste. Vi trengte penger, så jeg sa ja takk. Men to dager senere leverte jeg pengene tilbake. Kona og jeg visste at det var galt. Uten ærlighet blir det bare anarki.»

«Si meg,» konkluderte han, «kan du skaffe meg Keir Hardies taler? Jeg vil gjerne studere dem.»

Diriger Deres
import via

KRISTIANSAND

med sine gode
forbindelser fra
utlandet.

Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon.

KST Spedisjon A/S

Havnebygget,
Kristiansand.

FULL FRES

Forover eller bakover. Proff i hagen og på gården. Med Iseki kan du frese, hakke, radrense, slå gress, transportere, hyppe og frese snø. . . . alt med samme maskin.

ISEKI

en maskin fra
REINHARDT

REINHARDT

Reinhardt Maskin A/S 4601 Kristiansand S.
Avdeling Oslo: Hvamveien 1, 2013 Skjetten

SVAKSTRØM ER VAR STYRKE

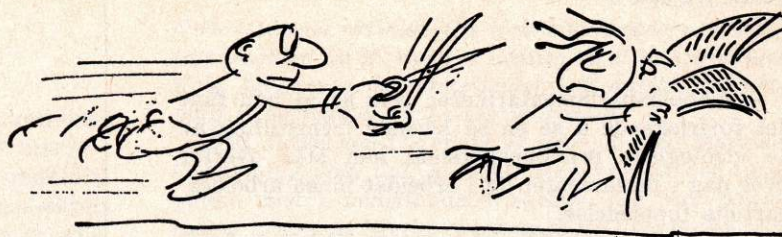
Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

90 år som spesialforretning
i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

klippet

Jeg tror ikke Solsjenitsyn overdriver når han snakker om at det mest slående karaktertrekk ved Vesten i dag sett med en utenforståendes øyne, muligens er «en nedbrytning av det personlige mot» . . . Ifølge Solsjenitsyn lever vi på det ytterste grenseområde for våre samfunns lovmessige rammeverk, og han kritiserer denne tilstanden ved å si at «når livet er vevet sammen av forhold basert på lovens bokstav alene, oppstår det en atmosfære av moralsk middelmådighet som paralyserer menneskets edleste impulser.» «Det er umulig å stå imot dette faretruende århundres prøvelser **bare** med støtte av lovmessige strukturer». Nå er tiden inne for Vesten, sier han, å forsvare ikke så meget menneskets rettigheter som dets plikter overfor menneskeheten.

Det er åpenbart at vi har neglisjert den moralske faktor i mennesket. Marx gikk ut fra at menneskets godhet ville vise seg automatisk når man hadde oppnådd økonomiske forandringer, men han overså at et bedre samfunn ikke kunne skapes av mennesker som ikke hadde gjennomgått en **indre** forandring. Jeg tror det nå er avgjørende viktig å overveie de menneskelige aspekter ved sosiale problemer og vurdere det industrielle samfunn ut fra hvilken virkning det har på menneskets menneskelige kvaliteter, dets sjel og mot.

Prins Charles (av Wales) i en tale ved Vitenskapsakademiet i Canberra, Australia.

Vi tror ikke lenger på det automatiske fremskritt på alle områder. Det gjelder bare innenfor en snever del av teknologien og naturvidenskapene at den ene generasjon står på skuldrene til den forrige. Når det

gjelder det å lære å leve sammen, begynner hver generasjon på null-punktet. Dette gjelder også det å filosofere. Kanskje vi ennå ikke er kommet på høyde med Platon?

Schumacher konkluderer til slutt i sin bok: «Det moderne eksperiment som har gått ut på å leve uten religion, er mislykket. Og så snart vi har forstått dette, blir vi klar over hvilke oppgaver som venter oss i den postmoderne tid.»

Tollak B. Sirnes i en anmeldelse i Morgenbladet 24.4.79 av E. F. Schumachers bok «En veileder for den forvirrede» (A Guide for the Perplexed).

Svenskene er sykere i sjelen enn noen kunne ane. Omtrent hver annen mann og tre av fire kvinner rammes av psykisk sammenbrudd en eller flere ganger innen de fyller 60 år. Det er slike skremmende resultater sosialstyrelsens arbeidsgruppe for psykisk helsevern er kommet frem til i studier som har pågått siden 1970 . . .

Det er dette syke samfunn som smitter av på skolemiljøet. Normløshet, kontaktløshet og oppgitthet kan derfor aldri i grunnen kureres med organisatoriske reformer i skolen — SIA, nye læreplaner og karakter-system, ordensregler osv. Alt dette er selvsagt bra og nødvendig. Likevel er det bare å legge plaster på sårene. Det syke sitter dypere inn.

Hvis vi vil virkeliggjøre en radikalt ny skole må vi også på en eller annen måte medvirke til et mykere og mer solidarisk samfunn. Det innebærer bl. a. kamp mot konkurranse, forbruksjag og statuskamp, kort sagt et oppgjør med hele det materialistiske menneskesyn . . .

Stefan Edman i «Kristendom och Skola».

Ny Verden vil fremme: En åndelig og moralsk opprustning. Solidaritet mellom enkeltmennesker og nasjoner. En revolusjon under Jesu Kristi Kors, som vil omskape verden. Individets og samfunnets forandring. Absolutte moralnormer: ærlighet, renhet, uselvishet og kjærlighet.

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer med 11 nummer i året.

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen - ansvarlig red.
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Keld Jørgensen (Danmark)

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge kr. 40,-
Danmark dkr. 32,-
Løssalg i Norge kr. 2,50

Redaksjonens adresse:
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Tlf. 02/44 64 78 — Postgiro 5 12 57 94

Danmark:
Postboks 312
1502 København V. Postgiro 18 51 51

Sverige:
Sveavägen 34, 6., 111 34 Stockholm
Tlf. 08/10 34 56

Trykkeri: Brødr. Tengs, Oslo

Utgiver: Stiftelsen Moralsk Opprustning
NY VERDEN